

บทความที่เกี่ยวข้อง

หน่วยทหารจำเป็นต้องรู้ที่, รู้ทิศ และคิดวิธีไปล่วงหน้า เพราะงานทหารเป็นงานที่ครอบคลุมทุกมิติ “ไม่มีเรื่องใดที่ไม่เกี่ยวข้อง-ไม่มีเรื่องใดที่ไม่ต้องคิด”

จะเกี่ยวข้องหรือคิดเรื่องต่างๆ อย่างไรก็ตาม สุดท้ายต้องนำหน่วยไปสู่คุณภาพ ๒ ประการ คือ

๑. ความพร้อม

๒. ความเหมาะสม

พร้อม คือ ทำงานได้ทันที ไม่ว่าจะงานรบ หรืองานไม่ต้องรบ งานอะไรก็ตามที่ต้องให้ทหารทำเหมาะสม คือ มีคนและเครื่องมือที่เตรียมไว้ตรงกับงานนั้นพอดี

- การฝึกทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนและพลิกแพลงเพื่อเอาชนะ •

โดยธรรมชาติแล้วหน่วยทหารหน่วยเดียวกัน จะมีทั้งความพร้อมและความเหมาะสมในเวลาเดียวกันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ความพร้อมในวันนี้อาจเหมาะสมกับงานใน ๒ - ๓ วันนี้ เดือนนี้ หรือปีนี้และที่นี้เท่านั้น สำหรับวันหน้า, เดือนหน้า, ปีหน้า และที่อื่นๆ อาจจำเป็นต้องมีความพร้อมอีกแบบหนึ่ง

ดังที่เห็นภาพนี้เป็นภาพโฆษณาของบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ บริษัทหนึ่ง (จากนิตยสาร Time)

ชายหนุ่มผู้กำยำล่ำสันคนนี้ มีความพร้อมทั้งทางกายภาพทั้งจิตใจ และมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์...ถูกต้องครบ เขาพร้อมแล้วที่จะป็นเขา แต่ทว่า...เบื้องหน้าของเขามันไม่ใช่ “มันไม่ใช่เลย” เป็นทะเลต่างหาก ดังนั้นความพร้อมของเขา ณ เวลานี้จะมีประโยชน์อะไร?

มีผู้รู้ท่านหนึ่งอธิบายเรื่องความพร้อมและความเหมาะสมเอาไว้ได้อย่างเข้าใจง่ายๆ ดังนี้

อุปมาดังยังมีแผ่นกระดานอยู่แผ่นหนึ่ง อยู่ๆ ไปตะปูที่ตอกยึดแผ่นกระดานนั้นเกิดคลายตัวไพล่ขึ้นมา เครื่องมือที่พร้อมและวิธีการที่

เหมาะสมในการซ่อมแซมก็คือ ใช้ค้อนตีตะปูที่โผล่ขึ้นมานั้นเปรี๊ยะๆ สองสามทีก็จบการแก้ปัญหา แต่ถ้าหากว่าเป็นแผ่นไม้กระดานอื่นๆ ซึ่งมิได้ใช้ตะปูแต่ใช้สกรู หรือสลักแบบอื่นๆ ที่ขอบบางก็ยังคงใช้ค้อนทุบให้ลงเหมือนทุบตะปูอยู่รำไปย่อมเกิดความเสียหายหรือสร้างปัญหาใหม่มากกว่าจะเป็นการแก้ปัญหา ดังนั้นคงต้องมีเครื่องมือที่พร้อมและเหมาะสมกับปัญหาเฉพาะในขณะนั้น เช่น ไขควง ซึ่งก็จำเป็นต้องมีจำนวนแฉกเท่ากับแฉกที่หัวสกรูนั้นด้วย เป็นต้น

ประเด็นจึงอยู่ที่ว่า ณ ตำบล เวลา และปัญหาใด ตั้งแต่ปัจจุบันยันอนาคตเราจะมีความพร้อมและความเหมาะสมต่อการแก้ปัญหาทุกราวไปได้อย่างไร ดังความหมายของคำ ๒ คำ เปรียบเทียบกัน คือ

“Just in case” มีความหมายคล้ายในภาพชายหนุ่มผู้พระรุงพระรังคิดว่าตัวเองจะต้องพร้อมไปทุกเรื่องตลอดเวลาโดยไม่คิดการณ์ไปข้างหน้า จึงไม่รู้ปัญหาทั้งปัจจุบันและอนาคตว่าจะเผชิญหน้ากับอะไร

“Just in time” หมายถึง พร้อมทุกที่เมื่อต้องการ มีเครื่องมือถูกต้องกับงานที่ต้องทำเสมอไป จะคิดวันนี้หรือวันไหนต้องให้ได้แบบนี้

หน่วยทหารที่จะมีความพร้อมและเหมาะสมอย่างรอบตัวทุกภารกิจทั้งปัจจุบันและอนาคตนั้นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และลำดับความเร่งด่วนของงานหลักๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้คนในหน่วยได้รู้ที่, รู้ทิศ, รู้วิธีคิดในการไปสู่เป้าหมาย และในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ อย่างรอบตัวให้เหมาะสม

การกำหนดเป้าหมาย (Goal) และจัดลำดับความเร่งด่วนของงาน เพื่อปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดนั้นเหมือนกับการตั้งเข็มทิศ และคิดวิธีที่จะไปไว้แต่เนิ่นก่อนจะเริ่มเดินทางแทนที่จะเดินไปคิดไป คาคาเดา

ไปตามยถากรรม เป็นกรรมวิธีที่ทุกคนต้องร่วมทั้งในการวางแผนและในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ที่สำคัญคือเป็นเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติด้วยตนเอง

กรรมวิธีนี้มีขั้นตอนวิธีการที่พอจะยึดถือเป็นสูตรสำหรับปฏิบัติได้หลายสูตร แต่ไม่มีสูตรสำเร็จใดที่ใช้ได้ง่ายดายตายตัวเสมอไป (แม้ขั้นตอนแน่ชัดแต่ปฏิบัติไม่ง่ายนัก)

ทั้งเมื่อกำหนดเป้าหมาย และจัดลำดับความเร่งด่วนของงานได้แล้ว ก็มีใช้ว่าจะเป็นหลักประกันความสำเร็จ ๑๐๐%

มีสูตรหลากหลายที่ใช้สำหรับการกำหนดเป้าหมาย และจัดลำดับความเร่งด่วนของงาน แต่ไม่ว่าจะใช้สูตรใดก็ตามมีสิ่งสำคัญ ๒ ประการที่จะขาดเสียมิได้ คือ

๑. ในการคาดคะเนอนาคตนั้น ทั้งหมดในหน่วยต้องคิดร่วมกัน และคาดได้ตรงตามจริง

๒. ผู้บังคับหน่วยต้องลงเล่นร่วมด้วยเต็มตัว-เต็มแรง (นายเล่นด้วยเต็มๆ)

ขั้นตอนแรก ในการกำหนดเป้าหมาย คือ การกำหนดภาพที่ตนเองต้องการเห็นต้องการให้หน่วยเป็นอย่างไร? ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต

นั่นคือ **“วิสัยทัศน์ (Vision)”** ของผู้บังคับหน่วยนั่นเอง

การนิมโนภาพ-อยากเห็น, อยากเป็น, อยากมีอย่างไร ต้องใช้ภารกิจของหน่วยเป็นเครื่องมือส่องสำรวจตรวจตนก่อนในขั้นต้น (ไม่เช่นนั้นจะเป็นเพียงความเพ้อฝัน)

จากนั้นจึงเริ่มก่อเค้าวิสัยทัศน์ ซึ่งให้มีลักษณะเป็นกรอบโครงกว้างๆ ก่อน และยังคงเป็นภาพนามธรรมอยู่ แต่ต้องประกาศให้ทุกคนรู้ด้วย

ยกตัวอย่าง สำหรับหน่วยระดับกองพลคำแถลงวิสัยทัศน์อาจเป็นดังนี้ “มีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานและทำการรบในเวลากลางคืน และห้วงทัศนวิสัยจำกัดได้”

ขั้นตอนที่สอง เป็นการกำหนดตัวเป้าหมาย (Goal) โดยตรง และตกลงใจเห็นพ้องต้องกันในเนื้อหา-ค่านิยมของหน่วย คำแถลงเป้าหมายนี้ยังคงมีลักษณะคาดการณ์ไปข้างหน้า และยั้ววัดค่าอะไรไม่ได้ แต่จะเริ่มกระชับเข้าโดยมีการมุ่งเน้นในเนื้อหาที่แคบลงแล้ว

ยกตัวอย่างเช่น “มีขีดความสามารถในการตรวจการณ์, เคลื่อนที่ และใช้อาวุธประจำกายในเวลากลางคืน” จากคำแถลงนี้เองที่จะนำมาเป็นกรอบ “เจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา” ต่อไป

ขั้นตอนที่สาม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ซึ่งจะแถลงในลักษณะเฉพาะเจาะจงและวัดค่าได้ โดยที่ต้องได้มาจากการร่วมคิดอย่างเต็มที่ เพราะขั้นตอนนี้ต้องมีการตกลงกันอย่างละเอียดพอสมควร จึงจะได้วัตถุประสงค์ที่เหมาะสมของหน่วยอย่างแท้จริง

ตัวอย่างเช่น “ภายในสิ้นสุดห้วงการฝึกภาคกองพันประจำปีนี้ ทุกกองพันต้องสามารถเข้าตีในเวลากลางคืนได้ทั้งกองพัน”

ประการสำคัญคือ ควรทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของวัตถุประสงค์นี้โดยทั่วกัน

ขั้นตอนที่สี่ เป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกิจ (Tasks) ต้องเป็นรูปธรรม, เป็นการปฏิบัติที่จำต้องจริงจัง และต้องวัดค่าได้ด้วย

ตัวอย่างเช่น “ในการฝึกยิงปืนประจำปีนี้กำลังพลทุกคนต้องยิงปืนในเวลากลางคืนได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๕๐%” ฯลฯ

ขั้นตอนที่ห้า เป็นการกำหนดลำดับความเร่งด่วนของกิจต่างๆ เนื่องจากทรัพยากรเวลาย่อมมีความจำกัดอยู่เสมอ การจัดลำดับความเร่งด่วนของงานย่อมเป็นประโยชน์ ทำให้หน่วยรองรู้ว่าควรทำอะไรตามลำดับก่อน-หลัง

ขั้นตอนสุดท้าย คือ การติดตาม, ประเมินผลตรวจสอบว่า ทุกส่วนเข้าใจและปฏิบัติได้ตามที่กำหนดหรือไม่? การปฏิบัติของผู้บังคับหน่วยในขั้นตอนที่ ๖ นี้ จะมีผลให้หน่วยรองรู้สึกรู้ว่ากิจและลำดับความเร่งด่วนเหล่านั้นมีความสำคัญ และแสดงถึงความมุ่งมั่นอย่างไม่ย่อท้อของผู้บังคับหน่วยเองที่จะกำกับดูแลทุกสิ่งทุกอย่างจนสำเร็จเรียบร้อยเป็นไปตามลำดับความเร่งด่วนของงานในแต่ละวันคือ

แบ่งงานต่างๆ ที่มีอยู่ออกเป็น ๓ ประเภทต่อวันหนึ่งๆ ดังนี้

๑. งานที่ต้องทำให้เสร็จ
๒. งานที่ควรทำให้เสร็จ
๓. งานที่สามารถทำให้เสร็จได้

ทำงานประเภทที่ ๑ ก่อน แล้วจึงทำประเภทที่ ๒ และ ๓ ตามลำดับ วิธีจัดลำดับความเร่งด่วนของงานโดยแบ่งประเภทเช่นนี้ นับว่าเป็นแนวทางช่วยในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรเวลาที่มีอยู่จำกัดได้อย่างเหมาะสม

(ถอดความจาก “Setting Goals and Priorities” ใน FM 22 - 103
: Leadership and Command at Senior Levels)
“ความสำเร็จภารกิจทั้งหมดในอนาคต อยู่ที่การกำหนด วิสัยทัศน์ ณ
วันนี้”
“Key to all that must be accomplished is a vision”

ความรักภักดี	จงรักภักดีและมุ่งมั่นศรัทธาอย่างแท้จริงต่อรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ กองทัพบก หน่วยที่สังกัด และทหาร
หน้าที่	ปฏิบัติตามคำปฏิญาณตน
ความเคารพ	ปฏิบัติต่อคนตามที่เขาสสมควรได้รับ
การปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่เห็นแก่ตัว	คำนึงถึงความผาสุกของชาติ, กองทัพบก และผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อนตนเอง
เกียรติยศ	ยึดถือตามค่านิยมกองทัพบก
ศักดิ์ศรี	ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ตามกฎหมายและศีลธรรม
กล้าหาญ	เผชิญหน้ากับความกลัว อันตราย หรือความยากลำบาก (ทั้งกายและใจ)

ค่านิยมกองทัพบกสหรัฐฯ

- การฝึกทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนและพลิกแพลงเพื่อเอาชนะ •

ทหาร (มือ) อาชีพ

โดย พันโท สุทัศน์ จารุมณี
แปล / เรียบเรียงจากหนังสือ เรื่อง
The Soldier and The State
ของ
Dr. Samuel Huntington
นักรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย
Harvard

ทหาร (มือ) อาชีพ

ที่ว่าอาชีพนั้นคืออะไร? อย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าอาชีพ? เป็นอะไรให้
ได้ชื่อว่าอาชีพนั้นเป็นกันอย่างไร ทหารเป็นอาชีพหรือไม่? และเป็นทหาร
อาชีพ เขาเป็นกันอย่างไร ?

หนังสือเรื่อง “The Soldier and the State” ซึ่งเขียนโดย
ดร.แซมมวล ฮันติงตัน (Dr. Samuel Huntington) นักรัฐศาสตร์แห่ง
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) มีคำตอบที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายด้วย

คำถามทั้งหมดข้างต้นนั้นสามารถตอบและอธิบายได้ด้วย “แบบมาตรฐาน (Model)” สำหรับวิเคราะห์และตัดสินความเป็นอาชีพ แบบมาตรฐานนี้กำหนดเอาไว้ว่าคนแต่ละคนที่มาทำอะไรๆ อย่างเดียวกัน หรือเหมือนๆ กันนั้นจะเรียกว่าอาชีพ (Profession) ได้ก็ต่อเมื่อคนพวกนั้นมีคุณลักษณะ ๓ ประการดังต่อไปนี้ คือ

๑. ความเชี่ยวชาญ (Expertise)
๒. จิตวิญญานรับผิดชอบ (Responsibility)
๓. ร่วมมือประกอบกิจ (Corporateness)

ต่อไปเป็นรายละเอียดของแต่ละคุณลักษณะ

ความเชี่ยวชาญ (Expertise)

อาชีพ คือ แหล่งกำเนิดบริการสู่สังคม “อาชีพ” มุ่งแต่การให้เหมือนดวงอาทิตย์ให้บริการแสงไปรอบด้าน อาชีพมุ่งให้บริการหลัก ส่วนค่าบริการนั้นเป็นเพียงผลพลอยได้ บริการดังกล่าวนั้นเป็นสิ่งที่สังคมต้องการยิ่งจะขาดเสียมิได้ หากแม้ว่าขาดไปเสียแล้ว คนทั่วไปในสังคมจะมาสร้างและให้บริการเหล่านั้นแทนคนที่เคยทำอยู่ก็ทำไม่ได้ หรือถึงทำได้ก็ไม่เหมือนเดิม...

ความสามารถของคนในอาชีพที่จะให้บริการแก่สังคม (ซึ่งคนนอกอาชีพทำแทนไม่ได้ หรือแทนได้ก็ไม่เหมือน) นั้นแหละคือ **ความเชี่ยวชาญ**

ความเชี่ยวชาญนี้ประกอบด้วยความรู้ ความชำนาญ และสามารถเฉพาะทาง ซึ่งทั้งหมดนี้ได้มาจากการศึกษาอย่างเจาะลึก ตลอดจนระยะเวลาที่อยู่ในอาชีพ ความรู้ (ทางลึก) ความชำนาญพิเศษ และสามารถเฉพาะทางนี้ต้องถึงขั้น “ระดับอาชีพ” คือต้องสูงกว่าขั้น “ทำได้ ใช้เป็น” ในระดับทุกๆ ไป (simply a practical skill)

ระดับมืออาชีพนั้นต้องเป็นผู้ปราดเปรื่อง และเรื่องวิชา (Intellectual and Scholarly knowledge) ในงานหน้าที่ของตัวเองโดยธรรมชาติ

ทั้งนี้ เพราะภายในอาชีพย่อมมีระบบและกระบวนการฝึกศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาตามมาตรฐานทั่วไปในสังคม, การศึกษาตามแนวทางของอาชีพโดยเฉพาะ และการศึกษาเพิ่มเติมพิเศษมีการศึกษาตลอดเวลาแห่งอาชีพ

เพื่อความง่ายเราสามารถพิจารณาความเชี่ยวชาญโดยแยกได้เป็น ๓ ชั้น หรือ ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. ความเชี่ยวชาญในเทคนิค (Technical Component)

ขั้นนี้ หรือ องค์ประกอบนี้ของความเชี่ยวชาญ ก็คือ รู้จักการใช้เครื่องมือหากิน (Tools of The Trade) และใช้ได้เป็นอย่างดีนั่นเอง ถ้าหากว่าเป็นอาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ก็จะต้องเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีในขั้นปฏิบัติได้ดี เช่น ใช้เครื่องมือต่างๆ ในห้องทดลองได้เป็นต้น หากเป็นอาชีพทางการแพทย์ก็ต้องฉีดยา, วัดไข้, เอกซเรย์ได้ ส่วนอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับทางวิทยาศาสตร์มากนัก เช่น อาชีพทางกฎหมายก็ต้องรู้เรื่อง, เข้าใจ และปฏิบัติงานด้านระเบียบวิธีการทางศาล, การสืบเสาะหาพยาน, หลักฐาน และการพิสูจน์หลักฐานเป็นต้น

๒. ความเชี่ยวชาญในทฤษฎีหรือความปราดเปรื่อง (Theoretical or Intellectual Component)

ระดับนี้คือระดับที่เข้าใจ **อย่างไร** (how) และ **ทำไม** (why) ของระดับความรู้ความสามารถทางเทคนิค (Technical Component) เช่น ความเข้าใจในปรัชญาของกฎหมาย หรือ เข้าใจระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายเป็นต้น ความเชี่ยวชาญในระดับนี้จะวิวัฒนาการขึ้นไปเรื่อยๆ ตามผลของการศึกษาวิจัยและการประยุกต์ใช้ และส่งผลให้

“มืออาชีพ” เทคนิคใหม่ๆ และนำมาปรับใช้สังคมได้ดีขึ้นเรื่อยๆ ก็ด้วยความเชี่ยวชาญชั้นนี้เองที่แยกมืออาชีพระดับ “มันสมอง” ออกจากมืออาชีพระดับ “Technician” หรือ “ระดับเจ้าหน้าที่” เพราะระดับเจ้าหน้าที่นั้น อาจไม่จำเป็นต้องรู้ why ก็ได้

๓. ความเชี่ยวชาญระดับบูรณาการอันกว้างไกล (Broad-Liberal Component)

อาจกล่าวได้ว่าขั้นนี้ หรือ องค์ประกอบนี้เป็นขั้นที่สูงที่สุดและเป็นองค์ประกอบที่ซับซ้อนที่สุดก็ว่าได้ และอาจถือว่าสำคัญที่สุดอีกด้วย

ในขั้นนี้ **มืออาชีพ** ต้องเข้าใจบทบาทของอาชีพตัวเองที่มีต่อสังคม ต้องมีความรู้ในลักษณะผสมผสาน เช่น พฤติกรรมของมนุษย์สัมพันธ์, บรรทัดฐานความประพฤติในสังคม และโครงสร้างขององค์กร และสถาบันต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทั้งนี้เพื่อที่มืออาชีพจะได้ให้บริการ/รับใช้สังคมได้อย่างถูกต้องตรงตามที่สังคมต้องการ และอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความเชี่ยวชาญขั้นที่ ๓ เป็นขั้นที่ทำให้มืออาชีพ สามารถผลิต และประยุกต์ใช้งานบริการ/รับใช้ของตนป้อนสู่สังคมความเป็นมนุษย์ (Human Context) ได้อย่างดีที่สุด

ความเชี่ยวชาญทั้ง ๓ ส่วนนี้อาจอยู่ในคนคนเดียวกัน หรืออาจแบ่งกันเชี่ยวชาญคนละอย่างตามระดับหรือ ตำแหน่งหน้าที่ก็ได้

จิตวิญญานรับผิดชอบ (Responsibility)

ดังที่ได้เห็นแล้วว่า บริการและการรับใช้รวมทั้งความเชี่ยวชาญที่มีมืออาชีพมอบให้สังคมหรือผู้รับบริการในสังคมนั้น เป็นสิ่งที่-

- สำคัญยิ่ง ซึ่งสังคมจะขาดเสียไม่ได้
- คนส่วนใหญ่ในสังคมไม่สามารถทำแทนได้ถึงแทนได้ก็ไม่เหมือน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเชี่ยวชาญนั้น กว่าที่จะได้มาต้องผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ที่สลับซับซ้อน และสั่งสมประสบการณ์เป็นเวลานาน คนทุกๆ ไปนอกจากอาชีพย่อมไม่อาจรู้เท่าอย่างแน่นอน ทั้งยังอาจไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่าคนในอาชีพนั้นๆ (วันๆ หนึ่ง) เขาทำอะไรกันบ้าง?

ดังนั้น **อาชีพ**จึงเป็นสิ่งที่ผูกขาด (Monopoly) สังคม คือผูกขาดที่ความเชี่ยวชาญนั่นเอง ที่สำคัญมากกว่านั้นก็คือสังคมไม่มีความสามารถที่จะรู้ได้เลยว่าคนในอาชีพคนใดทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างมีคุณธรรมมาก-น้อยเพียงใด มีแต่คนในอาชีพเดียวกันเท่านั้นที่รู้

ก็เพราะเหตุนี้เอง สังคมจึงต้องการความรู้สึกผูกพันชนิดพิเศษระหว่างมืออาชีพกับสังคมหรือผู้ใช้บริการในสังคม ซึ่งความรู้สึกที่ว่านี้จะไม่เป็นเพียงความผูกพันระหว่างผู้ขายกับลูกค้าในทางธุรกิจทั่วไปเท่านั้น แต่จะต้องเป็นความผูกพันกันระหว่างมืออาชีพกับสังคม

ในความสัมพันธ์กันระหว่างมืออาชีพกับสังคมนั้น ต้องการการยอมรับซึ่งกันและกัน ต้องมีพันธกรณีต่อกันและกันทั้งสองฝ่ายดังนี้

สังคม หรือทหาร (มือ) อาชีพ ต้องยอมรับการวินิจฉัยชี้ขาด และการแก้ปัญหาด้วยมืออาชีพ ในเมื่อปัญหาเรื่องนั้นๆ มีความจำเป็นที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางโดยมืออาชีพเท่านั้นเพราะคนอื่นๆ ในสังคมไม่มีใครเชี่ยวชาญเท่า อาจไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่า ปัญหาคืออะไร หรือจะอย่างไร ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น นั่นคือสังคมจะต้องยอมรับในความเชี่ยวชาญผูกขาดของมืออาชีพอย่างปฏิเสธไม่ได้

ในทางกลับกัน ในเมื่อมืออาชีพเรียกร้องให้สังคม“วางใจ” ในความผูกขาดของตน ต้องการให้สังคมยกความเป็นใหญ่ให้ ในการจัดการทำงานในอาชีพของตนอย่างเต็มที่โดยไม่มีใครมาเกะกะกีดขวาง รบกวนแล้ว สังคมหรือผู้ใช้บริการเองก็มีความคาดหวังที่จะให้มืออาชีพ ปฏิบัติตามพันธกรณีต่อสังคมเช่นเดียวกัน สิ่งที่สังคมที่จะต้องได้รับจาก มืออาชีพ

เราอาจจะสรุปได้ว่ามืออาชีพมีพันธกรณีต่อสังคม ๓ ประการคือ

๑. มืออาชีพต้องไม่ทำการเกินขอบเขตความรู้ ความสามารถของ ตนเอง และไม่ใช้**ความเชื่อ**หรือ**ความรู้สึกส่วนตัว**ใดๆ นอกเหนือความรู้ ความสามารถในอาชีพมาตัดสินใจชี้ขาดงานในอาชีพ

ตัวอย่าง การ**ไม่ทำการ** หรือ **ให้บริการ**เกินขอบเขตความรู้ ความสามารถ คือ ทันตแพทย์ยอมไม่วินิจฉัยอาการปวดท้องด้วยถึงแม้ว่า จะพอมีความรู้เรื่องอาการและยาที่ควรใช้อยู่บ้างก็ตาม

ตัวอย่าง **ไม่ตัดสินงาน**ในอาชีพด้วยความเชื่อ หรือ**ความรู้สึกส่วนตัว** ที่ไม่เกี่ยวกับอาชีพ คือ แพทย์ยอมไม่ปฏิเสธที่จะรักษาผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์ เพราะคิดเอาเองว่าผู้ป่วยประพาศิตัวไม่ดีเองตายก็สมควรแล้ว ดังนั้นเป็นต้น

๒. มืออาชีพต้องทำการโดยมุ่งสู่ผลประโยชน์สูงสุดของสังคม หรือผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ เช่น ทนายความรับว่าความให้ลูกค้าก็เพราะ เพื่อความเป็นธรรมของลูกค้า ไม่ใช่เพื่อเงินเป็นหลัก หรือนายแพทย์ แนะนำให้คนไข้รับการผ่าตัดก็เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำจริงๆ ไม่ใช่เพื่อ อยา่งอื่น

๓. มืออาชีพต้องมีความเชื่อตรงต่อสังคมหรือผู้ใช้บริการ มืออาชีพ ย่อมมีความสามารถที่จะใช้**ความรู้** ความสามารถในอาชีพทำการพลิกแพลง หาประโยชน์แก่ตัวเองได้โดยไม่มีใครรู้ หรือแม้แต่ว่าก็ไม่อาจปฏิเสธได้เพราะ

แม้แต่กฎหมายก็ยังมีช่องว่าง ความเชื่อตรงนี้หมายถึงการไม่โกหกหลอกลวง, ไม่คดโกง และไม่ช่วงชิงผลประโยชน์ หรือเอาไรต์เอาเปรียบสังคม พันธกรณีข้อนี้จำเป็นว่าเป็นข้อที่สำคัญที่สุดที่มีอาชีพต้องปฏิบัติต่อสังคม

พันธกรณีทั้ง ๓ ประการนี้ รวมเรียกว่า “จิตวิญญาณรับผิดชอบ”

ร่วมมือประกอบกิจ (Corporateness)

คนในอาชีพเดียวกันย่อมมีความร่วมมือกันทำหน้าที่เพื่อสังคม ความร่วมมือนี้เกิดจากความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และมีความผูกพันกัน โดยอาชีพ ดังนี้

๑. คนในอาชีพมักคบค้าสมาคมกันทั้งในการทำงาน และในสังคม เช่น นายแพทย์จะต้องอยู่ร่วมกัน และทำงานด้วยกันในโรงพยาบาล นักกฎหมายก็ต้องอยู่ร่วมกันและก็ทำงานด้วยกันในศาล เป็นต้น และมีความมุ่งประสงค์สิ่งเดียวกัน รวมทั้งมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เหมือนกันด้วย

๒. คนในอาชีพย่อมมีความต้องการเหมือนกันอย่างหนึ่งก็คือ ความต้องการอิสระในการคิดค้น สร้างสรรค์, ทุ่มเท และนำเสนอบริการที่ดีที่สุด แก่มวลมนุษยชาติโดยไม่ถูกแทรกแซงจากคนอื่นที่ไม่ใช่คนในอาชีพ

๓. คนในอาชีพต้องการดำรงการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์งานในอาชีพ จึงทำให้เกิดการจัดตั้งองค์กรทางอาชีพในลักษณะต่างๆ องค์กรเหล่านั้นนอกจากมีขึ้นเพื่อการพบปะและติดต่อซึ่งกันและกันแล้ว ยังทำหน้าที่ให้บริการในส่วนที่สำคัญๆ แก่คนในอาชีพรวมทั้งแก่คนในสังคมอีกด้วย บริการสำคัญๆ เหล่านี้ประกอบด้วย

- การควบคุมดูแลกฎ, ระเบียบของคนในอาชีพ
- การคัดเลือกสมาชิกใหม่
- การให้บริการทางความรู้และวิชาการใหม่ๆ และ
- เป็นตัวแทนของคนทั้งอาชีพ

ที่กล่าวมาทั้งหมดทั้ง ๓ องค์ประกอบ คือ

- ความเชี่ยวชาญ
- จิตวิญญาณรับผิดชอบ และ
- ร่วมมือประกอบกิจ นั้น

คือแบบมาตรฐาน สำหรับตัดสินความเป็นอาชีพ

ซึ่งแบบมาตรฐานนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั่วไป

ส่วนจะใช้เป็นมาตรวัดความเป็นทหาร (มือ) อาชีพได้หรือไม่นั้น
ขอให้เป็นดุลยพินิจของผู้อ่านเอง แต่เชื่อแน่ว่าทหารทุกคนเป็นทหารทั้งที่
ต้องอยากเป็นทหาร (มือ) อาชีพกันทั้งนั้น และเชื่อแน่ว่า ทหาร (มือ)
อาชีพเท่านั้นที่จะได้รับเกียรติทุกสถานและตลอดกาล